

0809/40. Ny viden om kost og ernæring

Målet med indsatsen er at skabe og formidle viden om ernæringsmæssige aspekter ved svinekød med henblik på at påvirke økonomiske aktører, beslutningstagere og forbrugere til en øget anvendelse af svinekød, som en naturlig del af måltidet.

Der vil blive gennemført aktiviteter, der støtter skabelse af ny viden om ernæringsmæssige aspekter ved svinekød og kødets placering i måltidet, samt initiativer der kan belyse kødets ernæringsmæssige betydning generelt og i forhold til specifikke forbrugergrupper. Af konkrete projekter kan nævnes kødets mulighed for at indgå i sund kost, slankekost, kost til småtspisende, skolemad m.v. Kød og kræft og køds ernæringsmæssige betydning i kosten vil der også blive lagt vægt på. Der vil blive etableret samarbejde med forskningsenheder i Danmark og udlandet. Projektet er til gavn for alle svineproducenter. Projektet er i overensstemmelse med rammebestemmelserne for forskning, udvikling og innovation punkt 3.1.1.

0809/47. Risikoanalyse for zoonoser og eksotiske sygdomme

Formål: Identificere hvordan eksisterende overvågningsystemer kan gøres økonomisk set mere effektive mht. at finde zoonotiske eller smitsomme dyresygdomme, eller reststoffer i kød.

Baggrund og indhold: Der er øget krav om cost-effektivitet i overvågninger, dels for at styrke/fastholde konkurrenceevnen,

dels fordi der stadig stilles nye krav om overvågning af yderligere sygdomme. Konceptet om risikobaseret overvågning byder mulighed for både økonomisk og metodemæssigt optimering.

Projektet omfatter 5 delprojekter:

1. Modernisering af Kødkontrol: Der er åbnet op for visuel inspektion af slagtesvin og kalve på slagteriet. I indeværende

budgetår er der igangsat to pilotprojekter der har til formål at vurdere risikoen sfa. ophør af incision af hjerte og submandibulære lymfeknuder i forbindelse med slagtning af slagtesvin. Hvis resultatet af disse projekter bliver positivt evalueret, vil der herefter som forsøg blive udført visuel kødkontrol på to større svineslagterier. Nærværende

projekts to delopgaver er: 1) udvikling og validering af metode til kvalitetssikring af visuel inspektion; 2) indføre visuel kødkontrol på de øvrige svineslagterier.

2. Salmonellaovervågning: Mulighederne skal undersøges for at anvende den eksisterende information vedr. salmonellaovervågning mere effektivt f.eks. ved at kombinere overvågningsdata med data om flytningerne af dyr i en netværksbaseret overvågning. Der skal ses på modeller, der inddrager hele kæden fra stald til slagteri i vurderingen

af cost-effektivitet af den samlede indsats af overvågningen. Projektets primære opgave er at tilvejebringe et mere nuanceret beslutningsgrundlag til den løbende revidering af overvågningsdelen af den danske indsats mod Salmonella i svin.

3. Risiko-baseret overvågning for Svinepest og Aujeszky's syge: Der udtages mange tusinder prøver som et led i dokumentationen af, at Danmark er fri for de frygtede svinesygdomme Klassisk Svinepest (KSP) og Aujeszky's syge (AUJ). Spørgsmålet er, om dette er nødvendigt. Projektets delopgaver er: 1) beskrivelse af den nuværende overvågning; 2) vurdering af sikkerhed for frihed forbundet med den nuværende overvågning; 3) design af risikobaseret overvågning.

4. Risiko-baseret overvågning hos svin, kvæg og fjerkræ: Der er behov for at samle eksisterende viden for at identificere mulige synergier i arbejdet med at optimere de eksisterende overvågningsprogrammer, f.eks. hen imod øget anvendelse af risikobaseret overvågning. Det undersøges om det er muligt at optimere overvågninger for f.eks. TB, Brucellose, og diverse fjerkræsygdomme.

5. Cost-effektiv overvågning for reststoffer: I virksomhedernes egenkontrol udtages en stikprøve fra 0,085 % af alle slagtesvin og 1 % af søer til kontrol for antibiotikarester. Tilsvarende stikprøve udtages af slagte kreaturer. Det anslås, at FVST's udgifter til restkoncentrationsundersøgelser ca. 16.000 prøver fra svin, kvæg, fjerkræ, mælk, æg, m.fl. ligger i størrelsesordenen 40 mio. kr. årligt, hvortil kommer branchens egne udgifter på ca. 2 mio. kr. årligt. Projektets delopgaver er, at rangordne restoffer efter human betydning, at identificere hvor mange prøver der skal udtages – og hvor de skal udtages, og afslutningsvist at identificere hvilke laboratoriemetoder, der kan benyttes billigst og mest effektivt.

Forventet faglig status 30/9 2009: Visuel inspektion gennemført på to større svineslagterier og implementering på øvrige svineslagterier er sat i værk. Der er opstillet et forbedret beslutningsgrundlag for salmonellaovervågningen i svineproduktionen. Der er udarbejdet en risikobaseret overvågning for KSP og AUJ. Der er udarbejdet rapport over de eksisterende overvågninger og deres muligheder for effektivisering. Der er designet en cost-effektiv risikobaseret overvågning for reststoffer til brug for erhvervet.

Samarbejdspartnere: Fødevarestyrelsen, KU-LIFE, Veterinærinstituttet (DTU), Fødevareinstituttet (DTU), SF, FØI, DSP.

Offentliggørelse af delresultater: Offentliggørelse af slutresultat: Afsluttende rapporter forventes ultimo 2009, ligeledes via DMAs medier samt videnskabelige artikler og konferencer.

Retsgrundlag for offentlig støtteordning: Projektet er i overensstemmelse med rammebestemmelserne for forskning, udvikling og innovation punkt 3.1.1

0809/48. Risikostyring for husdyrsygdomme

Formål: At udarbejde risikovurderinger vedrørende fødevarersikkerheden og beredskabet mod eksotiske sygdomme i svine-, okse- og fjerkrækædsproduktionen.

Baggrund og indhold: Risikovurdering er et vigtigt beslutningsstøttværktøj i fødevarer- og husdyrproduktionen. Der er behov for risikovurderinger på flere områder, og projektet omfatter derfor en række delprojekter.

1. Risikovurdering af hakket kød og tilberedt kød i forhold til Salmonella: EU har pr. 1. januar 2006 indført et mikrobiologisk kriterium for Salmonella i hakket kød og tilberedt kød, der skal varmebehandles inden fortæring. Ifølge dette må der ikke findes Salmonella i nogen af de 5 prøver, der indgår i den ugentlige overvågning. I budgetåret

2006-07 er der påbegyndt en indsamling af data til belysning af det semikvantitative indhold af Salmonella i positive prøver. Der er igennem UECEBV taget initiativ til at disse data også indsamles af andre EU lande end Danmark, hvorefter der udarbejdes en risikovurdering.

2. Fødevarersikkerhed i udendørs specialproduktioner: Markedet for specialproduktioner, såsom frilandsgribe og økologiske kyllinger, er voksende. Flere fremtidsforskere m.v. har påpeget nicheproduktioner som fremtidens markeder, og det vurderes at være et af de store uudnyttede indtjeningspotentialer. Derudover er der i befolkningen større accept af sådanne produktionsformer, der opfattes som mindre industrialiserede og dyrevelfærdsmæssigt set mere forsvarlige. Med hensyn til fødevarersikkerhed er der imidlertid en række uafklarede aspekter ved udendørsproduktion, herunder sammenhængen mellem smittepres og dyrenes modstandsdygtighed. Projektets primære opgave er en risikovurdering baseret på litteraturgennemgang og dialog med interessenter gennem en styringsgruppe. Aktiviteten koordineres med resultaterne fra Zoonosecenterets QUALYSAFE projekt.

3. Medicinforbrug og antibiotikaresistens: Problemstillingerne belyses gennem en saglig gennemgang af forbrug og resistensforekomst samt udfærdigelse af risikovurderinger, kvalitative såvel som kvantitative. Det er nødvendigt at DMA udvikler sin kompetence indenfor dette område for at indgå konstruktivt i kommunikation på området.

Projektets delopgaver er bl.a. at følge litteratur (fx DANMAP), deltage i arbejdsgruppe under Codex Alimentarius som repræsentant for UECEBV, aktiv formidling i både videnskabelige og populære medier (fx Veterinærinformation), indgå i arbejdsgruppe med myndigheder mht. risikohåndtering, samt udarbejde risikovurderinger (kvalitativ eller kvantitativ), hvis dette skønnes nødvendigt.

4. Toxoplasma i forarbejdet svinekød: EFSA har foreslået, at der gennemføres en EU-undersøgelse for Toxoplasma

i primærproduktionen (herunder udendørssvin). Derefter afgøres det, om der skal undersøges for Toxoplasma i bl.a. svinekød. Men indtil videre mangler der en valideret metode til undersøgelse af kød for Toxoplasma.

Dvs. at svinekød, der ikke bør anvendes til fremstilling af mulige risikoprodukter, ikke kan udpeges med sikkerhed. Projektets formål er derfor, at belyse overlevelse af Toxoplasma i ikke-varmebehandlede, let-saltede ready-to-eat svinekødprodukter, gennem identifikation og evt. afprøvning af metoder til eliminering af Toxoplasma i svinekød.

5. Fødevarerædeoplysninger: EU's Hygiejneforordninger stiller krav om udveksling af informationer om slagtedyr, inden dyrene kan anvendes som fødevarer. Kravene er blevet obligatoriske for svin pr. 1. januar 2008 og vil 1. januar 2009 også blive det for kreaturer. Forordningerne stiller ikke krav til, i hvilken form informationerne skal stilles til rådighed. Brug af eksisterende databaser og elektronisk udveksling af informationer er en mulighed. Vi vil gerne bruge de eksisterende databaser og ikke etablere nye. Det er derfor oplagt, at eksisterende databaser benyttes

i videst muligt omfang. Der er enighed blandt myndigheder og branchen om at udveksling af informationer udelukkende skal baseres på elektroniske data, og at der skal ske en ajourføring af Zoonose- og CHR-registret. I tilknytning til den elektroniske model skal der udarbejdes en branchekode.

6. Registrering af kødkontroldata: Der indsamles rutinemæssigt en række oplysninger i forbindelse med slagting.

Disse opgøres årligt, men anvendes ikke aktivt til f.eks. løbende monitorering af sundhedsproblemer. Der er behov for at anvende disse data yderligere, dels for at sikre validiteten, dels for at udnytte informationen i denne allerede tilgængelige ressource. Der skal ses både på metoder til rutinemæssige overvågning og opgørelse på populationsniveau samt muligheder for anvendelse som beslutningsgrundlag i de enkelte besætninger.

7. Aviar influenza – samspil mellem fjerkræ, svin og mennesker: På basis af EU's direktiv har FVST i sit bered-

skabsplan formuleret, at ved fund af høj-patogen aviær influenza (HPAI) i blandede fjerkræ- og svinebesætninger skal svinene undersøges, og hvis de er positive for HPAI, skal de slås ned. Denne risikohåndtering er baseret

14

på en risikovurdering som Veterinærinstituttet har lavet i juni 2007. Risikovurderingen tager imidlertid sit udgangspunkt

i en antagelse om, at HPAI fra fugle med høj sandsynlighed kan krydse artsbarrieren og derigennem smitte svin. Nyere forskningsresultater har vist, at sandsynligheden er meget lav. Der er derfor behov for, at risikovurderingen

opdateres, så myndighedernes risikohåndtering kan ændres.

8. Sporbarhed – flyttedatabasen for svin: Der er EU-lovkrav om indberetning af flytninger af dyr. Der er stort potentiale i at sammenholde flyttedata med rutinemæssigt indsamlede data fra sygdomsovervågninger eller kødkontroldata.

Integration af flyttedata i sygdomsovervågninger vil med fordel kunne udnyttes i forbindelse med risikobaserede overvågningssystemer samt simulering af sygdomsudbrud. Dette søges udnyttet i to analyser, dels en analyse af effekten af 7-dages reglen, dels en analyse af transportmønstrene i tid og sted med henblik på at vurdere den reelle grad af regionalisering i dansk svineproduktion.

9. Optimering af beredskab: Smittebeskyttelse, transport, og besætningsstørrelse er faktorer som kan have afgørende

betydning i beredskabet mod eksotiske sygdomme. For at kunne optimere beredskabet er der behov for yderligere dataanalyse og risikovurderinger. Projektets opgaver er:

1) At sikre, at vigtig ny viden om persistens af virus og kroniske infektioners rolle som potentielle faktorer i spredning af svinepestvirus kan anvendes i smittespredningsmodellen, som udgør en del af branchens beredskab

på området.

2) Ved hjælp af simuleringmodeller at finde en eller flere optimale kontrolstrategier ved udbrud af M&K henholdsvis med den nuværende besætningsstruktur og ved en fremtidig struktur med færre og større besætninger.

3) At gennemføre en kvalitativ risikovurdering af effekten af eksisterende smittebeskyttelse i forbindelse med transport. Desuden belyses omkostninger ved denne smittebeskyttelse, set i forhold til eventuelle konsekvenser af at ændre reglerne.

Forventet faglig status pr. 30/9/2009: Risikovurderingerne er gennemført og forslag til løsninger og tiltag er drøftet med interessenterne, inkl. resultater fra cost-effekt og evt. cost-benefit analyser.

Samarbejdspartnere: Detail-ledet samt europæiske virksomheder og organisationer. Friland A/S, Rose Poultry. Fødevarestyrelsen, Veterinærinstituttet (DTU), Fødevareinstituttet (DTU), SF, DSP.

Offentliggørelse af delresultater: Delrapporter forventes medio 2009 offentliggjort via DMAs medier.

Offentliggørelse af slutresultat: Afsluttende rapporter forventes ultimo 2009 ligeledes via DMAs medier.

Retsgrundlag for offentlig støtteordning: Projektet er i overensstemmelse med rammebestemmelserne for forskning, udvikling og innovation punkt 3.1.1